

1/1/2015

(<http://www.schilderscool.nl/> , 2015)

ONDERZOEKSVERSLAG

NIVEAU 1 LEERLING(EN) BINNEN EEN NIVEAU 2 GROEP

Gegevens student

Vera Berkeveld

Studentnummer: 2311836

PTH Hoofd Fase

Studierichting: Onderhoud, Restauratie en Afwerking

Gegevens school

Fontys Hogenschool

Rachelsmolen 1 Eindhoven

Onderzoeksbegeleider: Fieke Koolen

SLB: Johan Cornelissen

Gegevens stageschool

Schilder^sCOOL Geldermalsen

Poppenbouwing 3a 4191 NZ Geldermalsen

T 0345 - 577 725

geldermalsen@schilderscool.nl

Stagegroep: Niveau 1,2 en 3 MBO

Stagebegeleider: Hans Hoogwerf

FCD: Theo Dumoulin

VERA BERKEVELD | 2311836

Voorwoord

Binnen mijn stage op het MBO dien ik een innovatief beroepsproduct te ontwikkelen.

Daarbij zijn er drie kerntaken voor mij van toepassing;

- ◊ Ik verzorg onderwijs voor leerlingen in het beroepsonderwijs
- ◊ Ik werk samen met mijn collega's en eventueel externe partners aan verbetering van het onderwijs
- ◊ Ik werk systematisch en onderzoeksmatig aan het ontwikkelen van onderwijs

Door op deze manier te werken sluit het arrangement aan bij de competentiegerichte leeromgeving in het MBO.

Mijn onderwijsdoelen zijn;

- ◊ Ik ben in staat om zelfstandig en samen met andere bij te dragen aan de ontwikkeling van het beroepsonderwijs
- ◊ Ik ben in staat systematisch te reflecteren
- ◊ Ik heb kennis over relevante theorieën met betrekking op actuele thema's
- ◊ Ik ben in staat relevante onderwijsproducten te ontwikkelen
- ◊ Ik kan theorie en praktijk in samenhang doordenken
- ◊ Ik ben in staat oplossingen te formuleren bij een probleem op de werkplek
- ◊ Ik ben in staat om verworven kennis te delen met andere

-Vera Berkeveld, 2015-

Inhoud

Voorwoord	2
1. Inleiding	4
2. De onderzoeksvraag	5
3. Literatuuronderzoek.....	6
3.1 Het leren van de leerling	6
3.2 Differentiatie	7
3.3 De doelgroep	8
3.4 Toetsing	9
3.4.1 Kernkwalificaties van niveau 1 en niveau 2 schilderen	10
4. Methode	11
4.1 Doelgroep van dit onderzoek	11
4.2 Procedure	11
4.3 Observatie	12
4.4 Vragenlijst.....	13
5. Resultaten.....	15
5.1 Resultaten in een schema	16
6. Conclusie	17
7. Aanbeveling	19
7.1 Implementatieplan	19
Nawoord	21
Literatuurlijst	22
Bijlage	23
1. Het observatieformulier	24
2. De vragenlijst	25
3. Het analysekader	26
4. Opdrachtkaarten Basisvaardigheden	27
5. Voortgang competenties binnen de werkprocessen Assistent schilderen niveau 1.....	28
6. Proeve van bekwaamheid niveau 1 schilderen	30

1. Inleiding

Binnen dit verslag worden de bevindingen van een onderzoek gepresenteerd over de ondersteuning van niveau 1 leerlingen binnen een groep niveau 2 leerlingen.

Binnen Schilder^sCool wordt dit, binnen de praktijklessen momenteel nog onvoldoende gedaan, dit dient in het vervolg anders aangepakt te worden. Schilder^sCool is een opleidingsbedrijf van en voor de bedrijfstak schilderen en onderhoud.

Binnen Schilder^sCool zijn er verschillende beroepsniveaus die kunnen worden gedaan;

- ◇ Niveau 1: Schildersassistent
- ◇ Niveau 2: Schilder
- ◇ Niveau 3: Gezel schilder

De leerlingen leren het meeste van het schildersvak binnen hun BPV (stage/werk). Daarin worden helaas niet alle facetten van het schilderen uitgevoerd. Behangen en glaszetten komen bijvoorbeeld weinig voor. De leerlingen komen terug naar de opleiding, om deze examenvaardigheden te trainen. Ze komen na de zomer een week en in de winter een aantal weken, omdat de bedrijven dan minder schilderwerk hebben.

Omdat er ieder jaar maar een paar niveau 1 leerlingen instromen, heeft het opleidingsbedrijf weinig beschikking over lesmateriaal voor deze doelgroep. Er is geen handleiding voor het meedraaien van niveau 1 leerlingen binnen een niveau 2 groep. De docent kan daardoor niet de juiste ondersteuning bieden in zijn lessen. Het probleem is ontstaan, omdat er te weinig niveau 1 leerlingen instromen op de school, daardoor moeten deze meedraaien met het programma van niveau 2. Dit jaar is er maar één niveau 1 leerling binnen een groep van ongeveer tien niveau 2 leerlingen. Daarbij werd opgemerkt dat zijn taken niet volgens een planning werden doorlopen. Dit is een probleem, omdat de niveau 1 leerlingen al na één jaar examen moet doen en de niveau 2 leerlingen na twee jaar. Hierdoor worden de niveau 1 leerlingen, binnen de praktijklessen op Schilder^sCool, onvoldoende ondersteund in hun examenprogramma.

In de theorielessen, in dit geval op het ROC, krijgen ze boeken op hun eigen niveau aangeboden. Het ROC staat los van Schilder^sCool en werkt met zijn eigen doelstelling binnen de theorie.

Omdat een niveau 1 leerling na één jaar examen doet, moet deze de juiste ondersteuning krijgen om zijn examen te kunnen behalen. Hierbij moet erop gelet worden, dat de niveau 2 leerlingen niet onder hun niveau gaan werken.

Dit onderzoek leidt naar een onderwijsproduct in de vorm van een aanbeveling voor een docentenhandleiding. Hierin zal staan wat er gedaan dient te worden als er een niveau 1 leerlingen binnen een niveau 2 groep moet functioneren.

2. De onderzoeksvraag

Naar aanleiding van het hierboven genoemde probleem is er tot de volgende onderzoeksvraag gekomen;

Hoe kan een docent differentiëren binnen een groep leerlingen met niveau 1 en 2, zodat deze beide hun doelen kunnen behalen?

Deelvragen:

- Hoe ondersteunt een docent niveau 1 leerlingen binnen een niveau 2 groep, tijdens de praktijklessen?
- Hoe kunnen we een techniekprogramma vorm geven dat voldoet aan de uitgangspunten, zoals die in de kerndoelen zijn geformuleerd?

3. Literatuuronderzoek

In het literatuuronderzoek wordt de probleemstelling verder uitgediept door verschillende kernbegrippen te verduidelijken. Onder andere worden het leren van de leerling en de kernkwalificaties van niveau 1 en 2 betrokken bij de hoofdvraag.

3.1 Het leren van de leerling

Omdat de docent op de doelgroep moet kunnen inspelen, heeft deze kennis nodig over het leren van de leerling. Hier kan hij zijn lessen en werkvormen op aanpassen.

Soms wordt er gedacht; als de docent maar hart voor de leerling heeft, dan komt het wel goed. Maar de pedagogische relatie is niet het doel van het onderwijs. Leerlingen gaan naar school om iets te leren, om zich te ontwikkelen. We moeten bij leren niet denken aan wat de leerling leert, maar hoe de hij leert. Dialogisch leren, onderzoekend leren en levensecht leren zijn vormen waarin geprobeerd wordt dat te bereiken.

Zorg en discipline zijn belangrijk binnen een opleiding. Bij zorg voor leerlingen denken we aan voldoende aandacht en hulp voor de individuele leerling. Zinvol leren houdt in dat het voor de leerling steeds duidelijk moet zijn waarom iets aan de orde is, in welk groter kader het staat, wat het belang ervan is voor het eigen bestaan nu en in de toekomst. Dat bevordert de motivatie voor het leren. Anderzijds geeft het de leerling de mogelijkheid de leerstof te verbinden met eigen ervaringen. De leerling moet de lesinhoud tot iets van zichzelf kunnen maken, 'aansluiten bij de leefwereld van de leerling' (Leenman, Y., 2007).

Binnen het MBO wordt er gewerkt met kernkwalificaties. Hierin wordt aangeduid aan welke kwaliteiten de leerlingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden moeten voldoen. Strikt genomen vormen kerndoelen geen leerplan. Ze beschrijven de belangrijkste vakinhouden, maar altijd globaal met ruimte voor eigen invulling.

In de technieklessen gaat het erom dat de leerlingen;

- ◊ Inzicht krijgen in de wijze waarop systemen en handelingen functioneren
- ◊ Adequaat technisch leren handelen

Adequaat technisch handelen wordt geoefend in situaties, waarin leerlingen aan concrete problemen werken. Tijdens het leerproces vindt verwerving van vakinhoudelijke kennis (het product) plaats en wordt een probleemoplossingmethode geleerd (het proces). Het gaat hierbij voornamelijk om het inzicht in systemen en in het leren oplossen van technische problemen.

Een school moet streven naar samenhang in het onderwijsaanbod. Dit kan door het aanbrengen door wat algemene vaardigheden;

- ◊ Verrichten van eenvoudig onderzoek
 - ◊ Het verwoorden van een standpunt op basis van argumenten en/of signaleren van eigen waarden en normen
 - ◊ Samenwerken
 - ◊ Het leggen van relaties met de praktijk van verschillende beroepen
 - ◊ Het beoordelen van werkstukken
- (Huijs, H., 1993)

Motivationele controle verwijst naar het feit dat leerlingen de taakeisen en hun eigen mogelijkheden niet objectief waarnemen, maar dat hun waarneming wordt beïnvloed door cognities. De persoonlijke doelen die leerlingen zich stellen, en de opvattingen die ze over zichzelf, vakken en leren, kleuren hun perceptie, verwachtingen, hun inzet en resultaatbeoordeling.

Wanneer een leerling interesse heeft in een taak en ze daarom enthousiast uitvoert, spreken we van intrinsieke motivatie.

Onderzoek in verschillende landen heeft aangetoond dat leerlingen met een leerprobleem een duidelijke voorkeur hebben voor meer traditionele instructievormen (MacAulay, 1990).

Het gedrag van de docent wordt van oudsher gezien als een van de belangrijkste omgevingsvariabele die het leergedrag bepaalt.

3.2 Differentiatie

Differentiatie komt veel voor in de doelgroep die wordt onderzocht. Binnen dit onderzoek is gekozen dit kort te benoemen, omdat de docent hier rekening moet houden tijdens zijn lessen.

Voor maatregelen waarmee docenten tegemoetkomen aan de verschillen tussen leerlingen gebruiken we het begrip differentiatie. We spreken van interne differentiatie binnen de groep of klas, daarbuiten van externe.

Convergente differentiatie is differentiëren vanuit de vakinhoud. Je weet wat de leerlingen minimaal moeten beheersen en sluit je lessen daarop aan. In de praktijk komt deze aanpak erop neer dat snelle leerlingen extra opdrachten krijgen en dat langzame leerlingen ondersteund worden.

Alle leerlingen werken op hetzelfde moment aan dezelfde basisdoelen, maar er is verschil in mate van instructie, begeleiding of zelfstandigheid.

Differentiatie kan effectief zijn als;

- ◊ Docenten in staat zijn leerachterstand te signaleren
 - ◊ Zij daar speciale programma's op kunnen baseren
 - ◊ Leerlingen extra ondersteuning in de klas krijgen
- (Bosker, 2005)

Uit onderzoek (Doolaard e.a., 2003) blijkt ook verkleining van klassen meer interacties mogelijk maakt tussen docent en leerling.

3.3 De doelgroep

Om een beter beeld te schetsen van de doelgroep die in dit onderzoek is gekozen, wordt in dit hoofdstuk een deel over de adolescentiefase verteld. Hier kan de docent tijdens zijn lessen op inspelen.

In de adolescentie vervolgen jongeren hun zoektocht naar hun identiteit. Zij opereren hierbij nog vaak in een groep. In deze periode zijn jongeren op zoek naar avontuur. Ze kunnen daar heel ver in gaan, soms te ver. Hun zelfbeeld en zelfgevoel krijgen duidelijker vorm. Een achttienjarige weet dus beter wie hij is en waar hij voor staat en kan zich op deze leeftijd beter inleven in gedachten en gevoelens van andere. Ook kijken jongeren in deze tijd meer vooruit en denken ze meer op langere termijn. Veel van het gedrag is het gevolg van de op die leeftijd nog niet afgeronde ontwikkeling van het brein.

Adolescenten willen serieus genomen worden, hebben een sterke behoefte aan autonomie en vinden het in zekeren zin ook fijn wanneer er eisen aan hen gesteld worden. Het zelfvertrouwen, het verantwoordelijkheidsgevoel en de sociale vaardigheden, vormen samen een goede basis om makkelijk in volwassen rollen te groeien (Geerts, W., 2011).

De mogelijkheid tot formeel denken leidt bij adolescenten tot nadenken over zichzelf en de toekomst. Een adolescent kan zich voorstellen dat hij zich in de toekomst anders gaat gedragen en in de toekomst in andere omstandigheden zal verkeren. Dit nadenken leidt tot het groeiend besef dat een mens zichzelf kan sturen en besturen.

De adolescent kan nadenken over zijn eigen reacties op situaties, zijn positie in een groep en in de maatschappij. Ook wordt het mogelijk na te denken over tijd, toekomstplannen en eigen ontwikkeling binnen een opleiding (van der Wal, J., 1996).

In de adolescentiefases er behoefte, binnen de groep, om invloed op elkaar uit te oefenen. Er wordt vastgesteld wat de positie is van de leerlingen ten opzichte van elkaar (Bruce Tuckman, 1965).

Het is niet verwonderlijk dat leerlingen in deze woelige tijd op zoek gaan naar grenzen.

De docent moet consequent zijn en de sociale norm blijven hanteren.

Een niveau 1 leerling bestudeert het liefst één onderwerp tegelijk. Hij let daarbij vooral op specifieke acties en details en is goed in reproduceren van procedures. Wel verliest hij daarbij soms het grotere geheel uit het oog.

De zelfstandigheid wordt vooral bepaald door de beginsituatie van de leerling. Leerlingen die op niveau 1 instromen hebben over het algemeen weinig zelfstandigheid aangeleerd. Ze hebben veel aandacht en hulp nodig. Dit kan door schriftelijk instructies in kleine stapjes aan de leerling uit te reiken. De werkwijze wordt duidelijk in het instructiemateriaal vermeld.

Afhankelijk van het onderwerp, leren leerlingen op verschillende manieren (Huijs, H., 1993).

Leerlingen op niveau 1 hebben voorkeur voor concrete activiteiten. Ze hebben baat bij een gestructureerde opbouw van de leerstof of bij een veelvuldige herhaling van de leerstof.

Voor deze leerlingen is het van belang dat als ze een opdracht maken de schriftelijke instructie tot minimum beperkt wordt. Laat ze een bewerkingssysteem in een schema opschrijven, zodat ze kernwoorden kunnen neerzetten.

De leerling is redelijk gemotiveerd voor de techniek, hij heeft hier tenslotte zelf voor gekozen. Een negatieve beoordeling kan de motivatie van de leerling behoorlijk omlaag halen.

Niveau 1 leerlingen hebben een voorkeur voor activiteiten waarbij ze actief handelend bezig zijn, vinden het prettig hun werk zelf in te delen als het geleerde in de praktijk kan worden toegepast.

3.4 Toetsing

Omdat de niveau 1 en 2 leerlingen niet tegelijk hun examen doen, is er gekozen om literatuur over toetsing en de daarbij horende kernkwalificaties in dit onderzoek te betrekken.

Toetsen kunnen alleen een positieve bijdrage leveren aan het onderwijsleerproces, wanneer de leerlingen zich in positieve zin betrokken voelen bij de toetsing en beoordeling.

Toetsen binnen de techniek moeten;

- ◇ Toepassingsgericht zijn
- ◇ Betrekking hebben op de samenhang met kerndoelen
- ◇ Praktische gericht zijn
- ◇ De vaardigheden toetsen

Ter afsluiting van niveau 1 komen landelijke toetsen beschikbaar. Deze toetsen bestrijken in principe alle kerndoelen.

Toetsen kunnen een positieve bijdrage leveren wanneer deze in een authentieke setting worden gegeven. Dat lukt alleen wanneer de toetsen door de leerlingen als zinvol, inspirerend en uitdagend worden ervaren. De toetsen moeten leerlingen de gelegenheid bieden om te tonen wat ze weten en kunnen.

In het MBO spreekt men van kerntaken, deze zijn vastgesteld in een kwalificatiedossier en opgesteld in samenwerking met het bedrijfsleven. Om tot een beoordeling van uitgevoerde werkprocessen te komen, zijn er prestatie-indicatoren vastgesteld, waarmee de docent de zichtbare handelingen en producten in een praktijktoets of proeve van bekwaamheid kan beoordelen.

Kwalificatiedossiers vormen het vertrekpunt van het toetsbeleid. Dit leidt uiteindelijk tot examenopdrachten die verschillen per kerntaak. Voor sommige kerntaken wordt een beoordelingsportfolio samengesteld. Voor andere kerntaken dienen de leerlingen te presenteren, een schriftelijke toets of een proeve van bekwaamheid af te leggen.

Met ingang van 1 augustus 2014 worden de huidige assistentenopleidingen niveau 1 in de Wet educatie en beroepsonderwijs vervangen door de entreeopleidingen.

Er zijn verschillende aanleidingen voor de omzetting van de assistentenopleidingen tot entreeopleidingen. De omzetting vindt mede plaats omdat het nu gemakkelijk is door te stromen, zonder een diploma, in niveau 2 opleidingen.

Tot 1 augustus 2014 is het zo dat als een sector/branche geen niveau 1 opleiding kent, de opleiding op niveau 2 open staat voor in beginsel alle jongeren zonder diploma. Met ingang van genoemde datum vervalt deze drempelloze instroom in niveau 2. Dat betekent dat naar verwachting meer jongeren dan voorheen, zijn aangewezen op niveau 1 opleidingen.

Schilder^sCool wilt de niveau 1 opleiding nog blijven aanbieden, dit omwille van de doorstroming naar de niveau 2 opleiding. Een leerling zonder diploma moet dus eerst zijn niveau 1 diploma behalen, voordat hij kan/mag doorstromen naar niveau 2.

3.4.1 Kernkwalificaties van niveau 1 en niveau 2 schilderen

Kernkwalificaties	Niveau 1 Assistent schilder	Niveau 2 Schilder
1.1	Assisteren bij werkvoorbereiding	Schilderwerk voorbereiden
1.2	Assisteren bij het voorbereiden van ondergronden	Ondergronden voorbereiden
1.3	Assisteren bij het aanbrengen van verf, lak en/of coating	Verfsystemen aanbrengen
1.4	Assisteren bij het uitvoeren van opruimwerkzaamheden	Beglazingssystemen plaatsen
1.5		Wandbekleding aanbrengen
1.6		Opruimwerkzaamheden uitvoeren
1.7		Schilderwerk opleveren

Savantis, 2015

De Assistent schilder (niveau 1) voert werkzaamheden uit binnen de schilders- en onderhoudsbedrijfstadak. De werkzaamheden worden hoofdzakelijk op locatie, maar soms ook op de werkplaats uitgevoerd voor allerlei opdrachtgevers. Voor wat betreft het aanbrengen van verf komt hij in aanraking met diverse ondergronden: hout, kunststof, metaal, beton.

De assistent schilder krijgt gerichte instructies van zijn leidinggevende of een ervaren collega om assisterende werkzaamheden uit te voeren. Hij kiest een volgorde voor zijn eigen werkzaamheden, verzamelt de benodigde materialen, gereedschappen, persoonlijke beschermingsmiddelen, klimmateriaal en apparatuur en controleert deze op standardeisen.

De Medewerker schilderen (niveau 2) is veelal in loondienst werkzaam in de schilders- en onderhoudsbedrijfstadak. Hij voert zijn werkzaamheden uit voor diverse opdrachtgevers binnen de sectoren woningbouw, de utiliteitsbouw, de renovatie/verbouw, de nieuwbouw en het resultaatgericht vastgoedonderhoud. Hij werkt zowel in teamverband als individueel, meestal op locatie, maar soms ook op de werkplaats. Hij heeft te maken met verschillende betrokkenen. Hij moet dus goed kunnen samenwerken en communiceren.

De werkzaamheden van de Schilder zijn voornamelijk uitvoerend van aard. Hij voert zijn takenpakket zelfstandig uit, maar werkt onder eindverantwoordelijkheid van zijn leidinggevende, die zelf met de opdrachtgever/klant in verbinding staat. Bij het uitvoeren van zijn eigen werk is hij verantwoordelijk voor het voldoen aan de opdracht en aanvullende werkinstructies van de leidinggevende. Hij is op de hoogte en moet zich houden aan algemeen geldende normen en richtlijnen.

4. Methode

In het hoofdstuk methode wordt uitgewerkt hoe het onderzoek tot stand is gekomen en welke onderzoeksmethode is toegepast om tot resultaten te komen.

De procedure wordt benoemd en de gebruikte instrumenten zullen worden uitgediept.

4.1 Doelgroep van dit onderzoek

Het probleem, binnen Schilder'sCool Geldermalsen, is ontstaan omdat er te weinig niveau 1 leerlingen instromen op de school. Daardoor moeten deze meedraaien met het programma van niveau 2. Dit jaar is er maar één niveau 1 leerling binnen een groep van ongeveer tien niveau 2 leerlingen. Binnen deze groep is er veel diversiteit. De ene leerling weet al erg veel over het schildersvak, omdat deze al in een schildersbedrijf heeft meegelopen, de ander moet alles nog worden aangeleerd. De werksfeer binnen deze groep is redelijk. Vaak, als de leerlingen zelfstandig moeten werken, gaan ze naar elkaar toe en leiden daarmee andere leerlingen af.

De docent moet vaak ingrijpen bij akkefietjes of stoppen in de uitleg, omdat deze versoord wordt.

Deze jongens van rond de zeventien jaar oud, willen zich nog graag bewijzen, en dit merk je aan het gedrag onderling in de groep. De niveau 1 leerling gaat mee in het gedrag van de andere en kan hier gerust nog een stuk in verder ingaan.

4.2 Procedure

In dit onderzoek zijn verschillende stappen ondernomen. Zo wordt er van een vraagstelling naar een antwoord toegewerkt. In dit geval de begeleiding van niveau 1 leerlingen binnen een niveau 2 groep.

In dit onderzoek werden de volgende stappen genomen;

- ◊ De beginsituatie wordt geschat.
Eerst wordt er uitgezocht wat de probleemstelling is.
Dit werd in samenwerking met de praktijkdocent gedaan.
- ◊ De niveau 1 leerling(en) worden geobserveerd.
Er wordt een observatieformulier ontworpen om de gegevens in te noteren.
De docent verteld in een gesprek over de achterstand van de leerlingen.
- ◊ Uit de probleemstelling rolt een onderzoeksvraag.
Deze wordt besproken met een derde partij, deze controleert objectief of de samenstelling van het onderzoek klopt. In dit geval de praktijkdocent.
Aan de hand van de vorige stap, worden indien nodig de gegevens bijgewerkt.
- ◊ Er wordt een literatuuronderzoek gehouden, daarbij wordt de probleemstelling d.m.v. literatuur verder onderzocht.
Er worden vooral boeken over het onderwerp geraadpleegd. Diverse kernwoorden worden verder uitgediept.
- ◊ Het onderzoeksinstrument wordt gekozen.
In dit geval een vragenlijst. De vragenlijst wordt doormiddel van literatuur ontworpen.
Deze wordt aan deelnemende docenten van Schilder'sCool per mail opgestuurd.

- ◇ Resultaten van het onderzoek worden verzameld en geanalyseerd.
De antwoorden van de vragenlijst worden opgesteld in een analysekader.
Het analysekader wordt gebruikt als leidraad voor het schrijven van de resultaten.
- ◇ Uit de resultaten volgt een conclusie.
Hierin wordt de hoofdvraag en de deelvragen beantwoord.
- ◇ Uit de resultaten volgt een aanbeveling.
Hierin worden er mogelijke oplossingen voor de probleemstelling aangedragen.
Deze wordt aan de onderwijsinstelling uitgereikt/gepresenteerd.

4.3 Observatie

In dit onderzoek is er gekozen om een observatie uit te voeren. Zo kon de situatie binnen de doelgroep worden geanalyseerd.

Een observatie is een manier van informatie verzamelen over het gedrag van de leerlingen en de docent, met behulp van de zintuigen. De observatie vond plaats op Schilder^sCool Geldermalsen.

Voor het analyseren van de gegevens is er gekozen voor een eigen ontworpen observatieformulier¹. Deze bevatte gerichte vragen, zodat de probleemstelling kon worden onderbouwd.

Binnen het formulier kan worden aangestreept hoe goed of slecht een activiteit wordt uitgevoerd. Daarbij is ++ goed, + voldoende, -matig en - - slecht.

Van belang is dat de leerling en de docent gelijktijdig worden geobserveerd. Deze activiteiten hebben namelijk met elkaar te maken of versterken elkaar.

¹ Zie bijlage; Observatieformulier

4.4 Vragenlijst

Binnen dit onderzoek is er een aantal vragen schriftelijk in een vragenlijst geformuleerd². Deze leidraad is samen met de onderzoeksaanvraag naar verschillende praktijkdocenten binnen Schilder^sCool gestuurd. De vragen zijn beantwoord via de mail.

Van de dertien docenten hebben er zeven gereageerd namelijk;

- Leeuwarden: Jappie van Dijk
- Dordrecht: John Ligthart
- Breda: Henk Ripzaad
- Nuenen: Rob Relou
- Den Bosch: Berry Godschalk
- Hengelo: Erik Veler
- Zutphen: Martin Rondeel

(<http://www.schilderscool.nl/schilderscool/opleidingslocaties/>)

In de introductie is de onderzoeksvraag kort weergegeven:

- Hoe kan een docent differentiëren binnen een groep leerlingen met niveau 1 en 2, zodat deze beide hun doelen kunnen behalen?

Het gaat hierbij om de eisen voor MBO1 en MBO2 en de verdeling van te leren vaardigheden.

In de vragenlijst zijn de volgende vragen opgenomen:

1) Komt volgens u de deur tussen het Praktijkonderwijs en MBO op slot te zitten?

a) Zo ja, welke problemen voorziet u en hoe zouden ze opgelost moeten worden?

b) Zo nee, heeft u binnen de opleiding een plan om PrO-leerlingen probleemloos naar het MBO te laten doorstromen?

De eerste vraag is zonder introductie en kan met ja of nee kan worden beantwoord. De respondenten werden vervolgens gevraagd hun antwoord toe te lichten.

2) Denkt u dat MBO2 haalbaar is voor een PrO-leerling?

a) Zo ja, hoe denkt u dat dit gerealiseerd kan worden?

b) Zo nee, welk niveau is dan doorgaans wel haalbaar?

De tweede vraag is zonder introductie en kan met ja of nee kan worden beantwoord. De respondenten werden vervolgens gevraagd hun antwoord toe te lichten.

3) Wat is volgens u het belang van de theoretische vakken om goed binnen het bedrijf te kunnen functioneren?

a) Welke belangrijke aspecten denkt u vooral aan?

De derde vraag gaat over het belang dat de respondenten hechten aan verschillende vaardigheden: een korte handleiding lezen, optellen met niet al te grote getallen, meten met meetinstrumenten, oppervlak en inhoud berekenen, op tijd op afspraken komen, orders opvolgen, een leidinggevende iets durven vragen, ect.

² Zie bijlage; Vragenlijst

4) Welke leerarrangementen kan uw opleiding, eventueel in samenwerking met andere opleidingen, aan de leerlingen bieden?

a) Welke vorm heeft uw voorkeur bij de inrichting van de opleiding? Wilt U uw voorkeur toelichten?

De vierde vraag heeft betrekking op de leerarrangementen die de verschillende opleidingen aanbieden. Er werd gevraagd naar de nu gebruikte methodes.

5) Hoe erg is het als een MBO1 leerling met een niveau MBO2 groep meeloopt?

a) Wat missen ze dan? Wat kan de opleiding hen aanvullend bieden?

De vijfde vraag is zonder introductie en kan met ja of nee kan worden beantwoord. De respondenten werden vervolgens gevraagd hun antwoord toe te lichten.

5. Resultaten

In de resultaten zullen de uitkomsten van de observatie en de vragenlijst worden omschreven.

De observatie heeft betrekking op de mate waarin de niveau 1 leerling functioneert binnen de niveau 2 groep. Hierbij is er ook gelet op de begeleiding van de docent tijdens het praktijklessen.

Bij de gedragskenmerken van de leerling kwam uit de observatie dat de leerling snel wordt afgeleid, daardoor concentratieproblemen heeft en hierdoor slordig gaat werken. De leerling die werd geobserveerd was druk en tegendraads. Hij ging daarbij andere leerlingen afleiden van hun werk. Omdat het hierbij om enkel één leerling gaat is dit alleen een indicatie van het gedrag van een niveau 1 leerling binnen een groep niveau 2 leerlingen.

Bij de gedragkenmerken van de docent viel het op dat deze erg snel kon inspringen in verschillende situaties. Deze bleef consequent in zijn opvattingen en regels. Wanneer de leerling te druk werd of iets deed dat niet was toegestaan werd deze, apart van de groep, daarop aangesproken.

Wel viel het op dat de docent geen extra aandacht besteden aan de niveau 1 leerling. Dat kwam ook omdat de andere leerlingen veel aandacht van hem vroegen.

Wat een motivatie voor de leerlingen was, waren de complimenten die de docent maakte bij hun werk.

Het interview heeft betrekking op de mate waarin er ruimte blijft voor Pro/MBO1 leerlingen om door te stromen naar MBO2. Dit hangt af van de toelatingseisen van de opleiding.

In de antwoorden, van de docenten van Schilder'sCool, komt naar voren dat het mogelijk is niveau 1 leerlingen mee te laten draaien in een niveau 2 groep, maar het is nog niet zeker of het juiste niveau zal worden behaald. Als de opleiding de doorstroom in stand wil houden, moet het een bepaald eindniveau realiseren en daar het onderwijs op aanpassen. Deze mogelijke aanpassingen moeten ook worden doorgevoerd binnen het onderwijs bij de theoretische vaardigheden. De opleiding dient rekening te houden met de leerlingen die niet kunnen of willen doorstromen naar het MBO2.

Over het algemeen hadden de ondervraagde docenten, zelf een plan ontwikkelt of speelde ze in op de situatie. Er was nergens een docentenhandleiding voor het begeleiden van de niveau 1 leerlingen. De ondervraagden vonden wel dat ze zelf veel moesten investeren in de doorstroom van een niveau 1 leerling naar niveau 2. De beste aanpak was individuele begeleiding van de niveau 1 leerlingen. De lijnvakken moesten geïntrigeerd zijn binnen het beroep. Anders sloot het niet aan op de beleveniswereld van de leerlingen.

Er werd aangegeven dat er werd samengewerkt met het praktijkonderwijs om een niveau 1 leerling te laten doorstromen. Wel vonden de respondenten dat dit beter en meer kon.

Ook werd er vaak gewerkt met gemengde groepen. Niveau 1,2 en 3 werden tegelijk of samen onderwezen. De praktijkopleiders wilden meer uren voor het begeleiden van achterstandsleerlingen.

Als aanvulling en stimulering van de leerlingen zouden de docenten meer individuele gesprekken/contacturen willen hebben. Door tijdgebrek krijgen ze hier de kans niet voor.

5.1 Resultaten in een schema

Onderzoeksresultaten
Niveau 1 leerlingen worden snel afgeleid en hebben daardoor concentratieproblemen
Niveau 1 leerlingen leiden andere leerlingen af, wanneer ze niet weten wat ze moeten doen
De docent moet adequaat en consequent handelen tegenover niveau 1 leerlingen
De docent moet structuur bieden met daarin zijn regels en richtlijnen
De docent dient extra aandacht te besteden aan een niveau 1 leerling
De docent dient niveau 1 leerlingen te motiveren d.m.v. complimenten
Docenten van Schilder'sCool hebben baat bij een onderwijsplan voor het begeleiden van niveau 1 leerlingen
Docenten van Schilder'sCool willen meer tijd voor het begeleiden van de niveau 1 leerlingen
De samenwerking met organisaties zoals een praktijkschool moet verbeteren d.m.v. meer overleg
Een niveau 1 leerling kan wel dergelijk werken binnen een niveau 2 groep, mits de leerling goede begeleiding vanuit de opleiding krijgt.

6. Conclusie

In de conclusie worden de resultaten geanalyseerd. Daarbij wordt er gekeken of de onderzoeksvraag en de deelvragen zijn beantwoord.

De onderzoeksvraag binnen dit onderzoek was:

Hoe kan een docent differentiëren binnen een groep leerlingen met niveau 1 en 2, zodat deze beide hun doelen kunnen behalen?

Om een groep niveau 1 en niveau 2 leerlingen aan te sturen dient een docent goed in te kunnen spelen op de belevingswereld van de leerlingen. Door adequaat en consequent te handelen tegenover beide niveaus, ontstaat er een goede werkomgeving voor beide partijen. Daarbij moet de docent zijn regels en richtlijnen duidelijk aan de leerlingen kenbaar maken.

Binnen de groep moet de docent extra aandacht besteden aan de niveau 1 leerlingen. Deze hebben meer begeleiding en herhaling nodig bij hun uit te voeren taken.

De docent dient de leerlingen te complimenteren met hun werk, zodat deze meer gemotiveerd raken.

Binnen het kwalificatiedossier is te zien dat een niveau 1 leerling vooral assisteert bij de uitvoering van de werkzaamheden. In een gemengde groep is dit echter geen goede aanpak. De niveau 1 leerling kan zich ondergewaardeerd gaan voelen, waardoor de motivatie daalt.

Een niveau 2 leerling moet dezelfde taken uitvoeren als een niveau 1 leerling. De taken kunnen dus op elkaar aansluiten. In het eerste jaar kan er worden gekozen voor de taken van de niveau 1 leerling, daarna kunnen in het tweede jaar de overige taken worden behandeld. Bijvoorbeeld het behandelen van een kozijn, dit komt in beide gevallen in de kerntaken voor.

De lessen worden op niveau 2 aangeboden, zo kunnen alle leerlingen aan de slag. De niveau 1 leerlingen worden meer ondersteund in hun taken, zodat zij het niveau kunnen bijbenen.

De deelvragen binnen dit onderzoek waren:

- *Hoe ondersteunt een docent niveau 1 leerlingen, binnen een niveau 2 groep, tijdens de praktijklessen?*
- *Hoe kunnen we een techniekprogramma vormgeven dat voldoet aan de uitgangspunten zoals die in de kerndoelen zijn geformuleerd?*

Voordat leerlingen de opdracht krijgen, is het aan te bevelen het probleem te analyseren om de vereiste beginsituatie vast te stellen voor wat betreft kennis, vaardigheden, materialen, gereedschappen en criteria die aan de oplossingen gesteld moeten worden.

Veenman, Lem en Nijssen (1990) hebben in Nederland een direct instructiemodel ontwikkeld en onderzocht. Dit bestaat uit de volgende hoofdonderdelen;

- ◇ Dagelijkse terugblik
- ◇ Presentatie
- ◇ Oefening
- ◇ Individuele verwerking
- ◇ Terugkoppeling
- ◇ Periodieke terugblik

De les zou moeten beginnen met een terugblik op de voorafgaande stof en een bespreking van het huiswerk. Daarna wordt de nieuwe lesstof gepresenteerd, in kleine stappen en aan de hand van concrete leerdoelen. De docent gaat steeds na of alle leerlingen de stof begrijpen.

Vervolgens laat de docent de leerlingen oefenen. Hij stelt hierbij veel vragen, zorgt ervoor dat alle leerlingen betrokken blijven en geeft korte duidelijke opdrachten. Hierna vindt de fase van individuele verwerking plaats, waarbij de leerlingen werken aan taken die overeenkomen met de taken die tijdens de instructie aan de orde zijn geweest. De docent geeft regelmatig terugkoppeling, corrigeert fouten onmiddellijk en geeft veel aanmoediging.

De docent moet controle uitoefenen op het leren, zeker in de beginfase. Hij moet de leerstof in kleine partjes opdelen en systematisch controleren of de leerlingen het begrepen hebben.

Kernmerkend is dat het accent sterk ligt op de verantwoordelijkheid van de docent. Hij zorgt voor uitleg en demonstratie, hij laat leerlingen onder zijn leiding oefenen.

De nabespreking is een vorm van discussie waar de leraar als discussieleider optreedt. Het doel is inzicht te krijgen in de samenhang van bepaalde gegevens of een leeractiviteit te evalueren (product of proces).

De beste werkvorm om binnen een groep van niveau 1 en 2 uit te voeren, is dat de docent een directe instructie geeft. Een instructie geven kan op vele manieren. Een solide manier is de directe instructie, daarbij heeft de docent grote invloed. Juist omdat een basale werkvorm is, kan er mee gevarieerd worden, zolang de verschillende fasen zorgvuldig in acht worden genomen.

Willen de leerlingen effectief tot handelend kunnen overgaan, dan moeten zij zich eerst de instructie eigen maken. Voor een uitvoerbare instructie is het soms nodig daar apart aandacht aan te besteden.

Om de stappen te onthouden kunnen de leerlingen de volgende handelingen uitvoeren;

- ◊ Herformuleren op papier
- ◊ Uitleggen aan een ander
- ◊ Een leerling schrijft op het bord andere leerlingen controleren

Op deze manier kan de docent ook controleren of zijn instructies juist zijn overgekomen op de leerlingen.

De stappen die de docent moet maken voor het opzetten van een les zijn;

- ◊ Een begeleidingsplan opstellen.
- ◊ Hierna wordt een lesvoorbereidingformulier geschreven. In dit formulier komt het probleem van de leerling(en) aanbod.
- ◊ De les wordt gegeven. Daarbij wordt gecontroleerd of het lesdoel wordt bereikt.
- ◊ Er wordt een opdracht bedacht bij de probleemstelling. Deze opdracht wordt door de leerling(en) uitgevoerd.
- ◊ Er wordt gereflecteerd. In overleg met de leerling(en) wordt gekeken of de juiste resultaten zijn behaald.
- ◊ De week erop/volgende dag wordt de stof nog eens gecontroleerd. Dit gebeurt door de stof met de leerling(en) te herhalen.
- ◊ De lesstof wordt getoetst. De leerling moet nu zijn kunnen laten zien, doormiddel van een proces/product.

7. Aanbeveling

Binnen deze aanbeveling kunt u lezen hoe een docent een gemengde groep van niveau 1 en 2 leerlingen kan begeleiden. Deze aanbeveling heeft betrekking op de praktijklessen binnen alle Schilder'sCool-scholen.

Om een groep niveau 1 en 2 leerlingen aan te sturen dient een docent goed in te kunnen spelen op de belevingswereld van de leerlingen. Door adequaat en consequent te handelen tegenover beide niveaus, ontstaat er een goede werkomgeving voor beide partijen.

De lessen worden op niveau 2 aangeboden, zo kunnen alle leerlingen aan de slag. De niveau 1 leerlingen worden meer ondersteund in hun taken, zodat zij het niveau kunnen bijbenen.

De volgende stappen dienen binnen het opleidingsbedrijf ondernomen te worden;

- ◇ Meer aandacht besteden aan het begeleiden van niveau 1 leerlingen
- ◇ Meer mensen/uren inzetten voor het begeleiden van de niveau 1 leerlingen
- ◇ Meer concrete regels toepassen bij het uitvoeren van de werkzaamheden
- ◇ Onderzoek doen naar de gevolgen van de veranderingen
- ◇ Meer hulpmiddelen gebruiken om de niveau 1 leerlingen te ondersteunen
- ◇ Een andere aanpak van de methodes/werkvorm
- ◇ Nieuwe richtlijnen en eventuele docentenhandleiding (product)

7.1 Implementatieplan

Het implementatieplan is een formulering van, hoe de gestelde doelen binnen de organisatie, kunnen worden gerealiseerd.

Meer aandacht besteden aan het begeleiden van niveau 1 leerlingen:

De docent moet, tijdens de praktijklessen, meer aandacht besteden aan de niveau 1 leerlingen. Dit kan doormiddel van; tussentijdse controle van het werk, veelvuldig vragen stellen aan de leerling en de leerling op een zichtbare plek in het lokaal op stellen.

De docent is verantwoordelijk voor het realiseren van dit punt. Zodra een niveau 1 leerling zich aanmeldt, zou de docent de eerder genoemde methode moeten toepassen.

Als dit goed wordt doorgevoerd, heeft dit een positief resultaat op de prestaties van de niveau 1 leerlingen.

De praktijkdocent is hier eindverantwoordelijk voor.

Meer mensen/uren inzetten voor het begeleiden van de niveau 1 leerlingen:

Om meer begeleiding voor niveau 1 leerlingen te verwezenlijken, is het nodig dat de docent meer uren of tijd ingeroosterd krijgt. Hierdoor kan de leerling beter begeleid worden. Dit heeft een positief effect op de motivatie van de niveau 1 leerlingen.

De directeur van de opleiding is hier verantwoordelijk voor.

Meer concrete regels toepassen bij het uitvoeren van de werkzaamheden

Tijdens de werkzaamheden dient de docent concrete regels aan zowel de niveau 1 als niveau 2 leerlingen op te leggen. Dit om te voorkomen dat de niveau 1 leerling wordt afgeleid of naar andere leerlingen toe loopt.

De praktijkdocent is hier eindverantwoordelijk voor.

Onderzoek doen naar de gevolgen van de veranderingen:

Om inzichtelijk te krijgen of de veranderingen aansluiten op de probleemstelling, dient er onderzoek te worden gedaan. Dit kan bijvoorbeeld d.m.v. een observatieformulier. Deze observatie zou in het starttraject, tussen de opdrachten door en in de eindfase (het examen) kunnen worden ingezet.

Zo kan er worden bekeken of de nieuwe aanpak effectief is. Hierna kunnen er aanpassingen in het (docenten)plan worden doorgevoerd.

De praktijkdocent is hier in samenwerking met het ROC verantwoordelijk voor.

Meer hulpmiddelen gebruiken om de niveau 1 leerlingen te ondersteunen:

Om de niveau 1 leerling goed te kunnen ondersteunen in zijn taken, dient er rekening te worden gehouden met de eigenschappen van de leerling(en). Deze wordt namelijk vaak afgeleid. Door bijvoorbeeld deze leerling toe te staan muziek (zelfstandig) te luisteren, kan deze zich meer concentreren op zijn werk.

Ook een hulpmiddel, zoals een stappenplan van de handelingen die de leerling moet ondernemen, kan de leerling ondersteuning bieden.

De praktijkdocent is verantwoordelijk voor het aanpassen van regels/hulpmiddelen.

Een andere aanpak van de methodes/werkvorm:

Binnen een competentiegerichte leeromgeving wordt er nog weinig gewerkt met klassikale ondersteuning in de praktijk. Goede praktijkvoorbeelden missen de leerlingen vaak in de les. De praktijkdocent zou meer een klassikale instructie moeten verzorgen, waarna de leerlingen zelfstandig aan de gang kunnen.

De praktijkdocent is verantwoordelijk voor het aanpassen van methodes en werkvormen.

Nieuwe richtlijnen en eventuele docentenhandleiding (product):

Om de bovengenoemde punten te realiseren, is het nodig om een docentenhandleiding te schrijven. Een praktijkdocent zou dit onderzoeksrapport moeten raadplegen om de juiste beslissingen te nemen. Daarbij heeft deze docent het juiste inzicht in de verschillende onderdelen die moeten worden behandeld. Dit onderwijsproduct bestaat voornamelijk uit richtlijnen. De verschillende praktijkopleiders zijn dan vrij in het invullen van de hun lessen.

Nawoord

Binnen mijn stage op Schilder^sCool Geldermalsen was het de bedoeling om een innovatief beroepsproduct te ontwikkelen.

Daarbij waren er drie kerntaken voor mij van toepassing;

- ◊ Ik verzorg onderwijs voor leerlingen in het beroepsonderwijs
- ◊ Ik werk samen met mijn collega's en eventueel externe partners aan verbetering van het onderwijs
- ◊ Ik werk systematisch en onderzoeksmatig aan het ontwikkelen van onderwijs

In al deze punten heb ik zeker een bijdrage kunnen leveren. Ik heb onderwezen, binnen het MBO, aan niveau 1,2 en 3. Ook heb ik ondersteuning geboden aan de praktijkdocent.

Om het onderwijs te verbeteren, hebben we samen overleg gehad over de verschillende onderdelen binnen de opleiding. Om een niveau 1 leerlingen te begeleiden heb ik dit onderzoek uitgevoerd. Dit helpt de praktijkdocent in het verbeteren van zijn onderwijs.

Via deze weg wil in mijn praktijkdocent, Hans Hoogwerf van Schilder^sCool Geldermalsen, bedanken voor zijn inzichten in het onderwijs en het kijkje in de keuken van zijn werkplaats.

Ook de praktijkdocenten van de verschillende Schilder^sCool vestigingen wil ik apart bedanken voor hun respons op mijn vragenlijst; Jappie van Dijk, John Ligthart, Henk Ripzaad, Rob Relou, Berry Godschalk, Erik Veler en Martin Rondeel.

Ook mijn medestudenten Rick van Mierlo en Astrid van Werde wil ik bedanken voor de feedback die zij hebben gegeven tijdens het onderzoeksproces.

-Vera Berkeveld, januari 2015-

Literatuurlijst

Kallenberg, T., Koster, B., Onstenk, J., Scheepsmma, W., (2010) *Ontwikkeling door onderzoek, een handreiking voor leraren*, Thieme Meulenhoff

Geerts, W., van Kralingen, R. (2011) *Handboek voor leraren*, Uitgeverij Coutinho

van der Wal, J., de Mooij, I., de Wilde, J.(1996) *Identiteitsontwikkeling en leerlingbegeleiding*, Uitgeverij Coutinho

Leenman, Y., Wardekker, W., Majoer, D.,(2007) *Pedagogische kwaliteit op de kaart*, HBuitgevers

Huijs, H., Hermans, P., (1993), *Een leerplan techniek*, Wolters Noordhoff

Boekarts, M., Simons P., (1995), *Leren en instructie, psychologie van de leerling en het leerproces*, Van Gorcum

van Batenburg, T.A., (2013), Artikel; *De aansluiting van Praktijkonderwijs op Middelbaar beroepsonderwijs in discussie*. GION: Gronings Instituut voor Onderzoek van Onderwijs

Bijlage

- ◇ Het observatieformulier
- ◇ De vragenlijst
- ◇ Het Analyse kader
- ◇ Opdrachtkaarten
- ◇ Voortgang competenties binnen de werkprocessen Assistent schilderen niveau 1
- ◇ Proeve van bekwaamheid niveau 1 schilderen

1. Het observatieformulier

Gedragsskenmerken van de leerling

++ goed/ja,
+ voldoende/vaak,
- matig/soms
-- slecht/nee

Gedragsskenmerken	++	+	-	--
Leerling heeft concentratieproblemen	V			
Leerling is vergeetachtig				V
Leerling is slordig		V		
Leerling reageert traag				V
Heeft problemen met taakgericht werken			V	
Heeft moeite met plannen en organiseren		V		
Heeft moeite met automatisering		V		
Is snel afgeleid	V			
Is stil en teruggetrokken				V

Gedragsskenmerken van de docent

++ goed/ja,
+ voldoende/vaak,
-matig/soms
-- slecht/nee

Gedragsskenmerken	++	+	-	--
Docent is consequent in begeleiden		V		
Docent biedt structuur		V		
Maakt korte en duidelijke opdrachten	V			
Geeft de leerling een rustige werkplek			V	
Maakt schema's, plannings			V	
Besteedt extra aandacht aan de leerling			V	
Stelt time-out bij oplopende spanningen in	V			
Waardeert goed gedrag en beperkt ongewenst gedrag	V			
Maakt doelen inzichtelijk		V		

Deze resultaten zijn opgenomen in het hoofdstuk Resultaten.

2. De vragenlijst

Geachte collega,

Ik ben Vera Berkeveld, student van de PTH te Eindhoven. Ik loop op dit moment stage binnen Schilder'sCool Geldermalsen, bij Hans Hoogwerf in de praktijklessen. Voor mijn opleiding ben ik een onderwijsproduct aan het ontwikkelen.

Omdat er ieder jaar maar een paar niveau 1 leerlingen instromen, heeft de opleiding weinig beschikking over lesmateriaal voor deze doelgroep. Er is geen handleiding voor het meedraaien van niveau 1 leerlingen binnen een niveau 2 groep. De docent kan daardoor niet de juiste ondersteuning bieden in zijn lessen.

Mijn onderzoeksvraag is;

- Hoe kan een docent differentiëren binnen een groep leerlingen met niveau 1 en 2, zodat deze beide hun doelen kunnen behalen?

Om te weten te komen hoe het er voorstaat binnen de andere vestigingen, heb ik een vragenlijst opgesteld. Zou u deze zo volledig mogelijk voor mij kunnen invullen?

Stuur de lijst terug op de mail; v.berkeveld@student.fontys.nl

Heeft u vragen over het onderzoek? Of bent u benieuwd naar de resultaten kunt u me ook mailen.

Bij voorbaat dank.

Vriendelijke groet,
Vera Berkeveld.

Vragenlijst;

1) Komt volgens u de deur tussen het Praktijkonderwijs en MBO op slot te zitten?

- a) Zo ja, welke problemen voorziet u en hoe zouden ze opgelost moeten worden?
- b) Zo nee, heeft u binnen de opleiding een plan om PrO-leerlingen probleemloos naar het MBO te laten doorstromen?

2) Denkt u dat MBO2 haalbaar is voor een PrO-leerling?

- a) Zo ja, hoe denkt u dat dit gerealiseerd kan worden?
- b) Zo nee, welk niveau is dan doorgaans wel haalbaar?

3) Wat is volgens u het belang van de theoretische vakken om goed binnen het bedrijf te kunnen functioneren?

- a) Welke belangrijke aspecten denkt u vooral aan?

4) Welke leerarrangementen kan uw opleiding, eventueel in samenwerking met andere opleidingen, aan de leerlingen bieden?

- a) Welke vorm heeft uw voorkeur bij de inrichting van de opleiding? Wilt U uw voorkeur toelichten?

5) Hoe erg is het als een MBO1 leerling met een niveau MBO2 groep meeloopt?

- a) Wat missen ze dan? Wat kan de opleiding hen aanvullend bieden?

3. Het analysekader

Dit analysekader is samengesteld, nadat de docenten van Schilder'sCool de digitale vragenlijst hebben ingevuld.

Vraag	Antwoord (het meest gegeven door de respondenten)
1	Nee. Over het algemeen hadden de ondervraagde zelf een plan ontwikkeld of speelde ze in op de situatie. Er was nergens een docentenhandleiding voor het begeleiden van de niveau 1 leerlingen.
2	Ja. De ondervraagden vonden wel dat ze zelf veel moesten investeren in de doorstroom van een niveau 1 leerling naar niveau 2. De beste aanpak was individuele begeleiding van de niveau 1 leerlingen.
3	Hier werden vooral vakken genoemd als rekenen en calculeren, omdat deze nodig zijn bij de schilderwerkzaamheden. De lijnvakken moesten geïntregeerd zijn binnen het beroep. Anders sloot het niet aan op de beleveniswereld van de leerlingen.
4	Er werd aangegeven dat, er werd samengewerkt met het praktijkonderwijs om een niveau 1 leerling te laten doorstromen. Wel vonden de respondenten dat dit beter en meer kon. Ook werd er vaak gewerkt met gemengde groepen. Niveau 1,2 en 3 werden tegelijk of samen onderwezen. De praktijkopleiders wilde meer uren voor het begeleiden van achterstand leerlingen.
5	Vaak mekte de docenten dat de leerlingen meer werden afgeleid en daardoor minder aan hun werk gingen. Ook konden sommige leerlingen het tempo niet bijhouden en gingen daardoor nog minder aan het werk (motivatie). Als aanvulling en stimulering van de leerlingen zouden de docenten meer individuele gesprekken/contacturen willen hebben. Door tijdgebrek krijgen ze hier de kans niet voor.

Deze resultaten zijn opgenomen in het hoofdstuk Resultaten.

4. Opdrachtkaarten Basisvaardigheden

Opdrachtenkaart Basisvaardigheden:		Beoordeling		Beoordelaar
opdracht 1	Werken met de rolsteiger		V / VN	
opdracht 2	Werken met de ladder		V / VN	
opdracht 3	Het lezen van verfbusetiketten		V / VN	
opdracht 4	Het werken met afbijtmiddel		V / VN	
opdracht 5	Werken met de verfföhn		V / VN	
opdracht 6	Werken met schuurmachines		V / VN	
opdracht 7	Werken met een kwast		V / VN	
opdracht 8	Werken met plamuurmessen		V / VN	
opdracht 9	Werken met een kitspuitpistool		V / VN	
opdracht 10	Werken met een lakroller		V / VN	
opdracht 11	Het leren besnijden		V / VN	
opdracht 12	Het werken met UV verhardende urethaan acrylaat dispersieverf (geforceerd verf		V / VN	
opdracht 13	Werken met de vachtroller		V / VN	
opdracht 14	Werken met de structuurroller		V / VN	
opdracht 15	Werken met een buskwast en lyonspenseel		V / VN	
opdracht 16	Werken met penselen		V / VN	
opdracht 17	Werken met natuurspons		V / VN	
opdracht 18	Werken met een glassnijder		V / VN	
opdracht 19	Werken met een stopmes		V / VN	
opdracht 20	Werken met behanggereedschap		V / VN	
opdracht 21	Werken met de spuitapparatuur		V / VN	
opdracht 22	Werken met meetinstrumenten		V / VN	

5. Voortgang competenties binnen de werkprocessen Assistent schilderen niveau 1

Voortgang competenties binnen de werkprocessen Assistent Schilderen Niveau 1					
leerling:					
tel : leerling					
leerbedrijf:					
leerperiode:					
leermeester:					
tel: leermeester					
Kerntaak 1 : Assisteert bij het aanbrengen van verf, lak en/of coating					
o = onvoldoende m = matig v = voldoende G = goed					
Werkproces 1.1 : Assisteren bij werk voorbereiding					
E	Samenwerken en overleggen				
K	Vakdeskundigheid toepassen				
L	Materialen en middelen inzetten				
Q	Plannen en organiseren				
S	Instructies en procedures opvolgen				
Werkproces 1.2 : Assisteren bij het voorbereiden van ondergronden					
J	Formuleren en rapporteren				
K	Vakdeskundigheid toepassen				
L	materialen en middelen inzetten				
S	Instructies en procedures opvolgen				
Werkproces 1.3 : Assisteren bij het aanbrengen van verf, en/of lak coating					
K	Vakdeskundigheid toepassen				
L	Materialen en middelen inzetten				
S	Instructies en procedures opvolgen				
Werkproces 1.4 : Assisteren bij het uitvoeren van opruimwerkzaamheden					
K	Samenwerken en overleggen				
S	Instructies en procedures opvolgen				
Beroepshouding / Sociale vaardigheden					
1	Inzet / Motivatie				
2	Concentratie				
3	Tempo				
4	Zelfstandigheid				
5	Doorzettingsvermogen				
6	Initiatief tonen				
7	Omgaan met regels en werktijden				
Voortgang BPV kaarten					
Buitenwerkschilderwerk op hout BPV kaart afgerond: X					
Kaart 1	Het assisteren bij het uitvoeren van buitenschilderwerk op hout				
Binnenwerkschilderwerk op hout					
Kaart 2	Het assisteren bij het uitvoeren van binnenschilderwerk op hout				
Glasplaatsen					
Kaart 3	Het plaatsen van enkelbladig glas met stopverf				
Afwerking van steenachtige ondergronden					
Kaart 4	Assisteren bij het aanbrengen van glasweefsel en het schilderen met muurverf				

Voortgangsregistratie opleiding Assistent Schilderen/ Industriële lakverwerking

Leerlingkaart

leerling:		BPV opdracht gepland voor de maand	Praktijkboek gestart d.d.	Vragen vold. gemaakt	Practicumopdrachten vold. gemaakt	BPV opdracht uitgegeven d.d.	BPV opdracht retour d.d.	BPV opdracht vold. gemaakt	Voortgangstoetsen vold. gemaakt	Totaal afgerond d.d.
geb. datum:										
aanvang BPVO:										
leerbedrijf:										
leermeester:										
datum laatste gesprek:										
datum volgende gesprek:										
Basisblok										
Praktijkboek Houtachtige ondergronden en beglazing										
Praktijkboek Metalen/ kunststof ondergronden										
Praktijkboek Steenachtige ondergronden										
Praktijkboek Decoreren										
Uitstroomblok Schilderen										
Praktijkboek Schilderen										
1 Schilderen van hout buiten										
2 Schilderen van hout binnen										
3 Glasplaatsen onderhoud										
4 Glasplaatsen reparatie										
1 Structuurverf en Kwartsverf										
2 Glasweefsel aanbrengen										
3 Vlakke Wand behangen										
4 Wand met hoek behangen										
Uitstroomblok Lakspuiten										
Praktijkboek Lakspuiten										
1 Houten Ondergronden										
2 Kunststof Ondergronden										
3 Spuiten										
Uitstroomblok Poedercoaten										
Praktijkboek Poedercoaten										
1 Poedercoaten										
2 Spuiten										
Uitstroomblok Metaalconserveren										
Praktijkboek Metaalconserveren										
1 Stralen coaten										
2 Spuiten										

6. Proeve van bekwaamheid niveau 1 schilderen

Assistent Schilder/Industriële lakverwerking

niveau 1

Examennummer: _____

Proeve van Bekwaamheid Uitstroom Assistent Schilderen

BEHANDELD 1-3 Juli 2014

handelingen:

- ① muur repareren en schilderen
- ② regenpijp schilderen
- ③ een kader schilderen en een nummer tamponeren
- ④ voorbereiding glasplaatsen
- ⑤ dakgoot schilderen

Hierboven zie je de afbeeldingen van het werkstuk met daaronder de handelingen die je moet uitvoeren. Deze handelingen worden nog verder omschreven in dit blad.

Je hebt in totaal 6 uur de tijd om deze opdracht uit te voeren.

De examinator geef je bij iedere opdracht een instructie. Vul direct aan de hand van de instructie een planningschema in en bewaar deze bij het werkstuk. De examinator zal hierom vragen en enkele vragen stellen.

Er wordt door de examinator gevraagd om je planningschema toe te lichten.

Handeling

① Muur repareren en schilderen

Repareren en schilderen van een wand. Hierbij volg je de onderstaande stappen:

- werkomgeving inrichten;
- maak de aluminium strippen schoon;
- plak het houtwerk en de aluminium strippen rondom de te schilderen wand af;
- schuur de te repareren gaten vlak;
- de beschadigingen repareren met een gipshoudend vulmiddel;
- laat de reparatie drogen;
- schuur de gerepareerde plekken vlak;
- schilder de gehele wand voor de 1e keer met muurverf;
- laat de wand drogen;
- schilder de gehele wand voor de 2e keer met muurverf
- verwijder het plakband.

Toelichting:

Al het materiaal dat je voor deze opdracht nodig hebt ligt klaar. Deze opdracht combineer je met andere opdrachten in verband met de drogingstijden.

Bij de beoordeling wordt onder andere gelet op:

- voorbehandelingen;
- gebruik materialen en gereedschappen;
- milieubewust werken;
- veilig werken;
- eindresultaat.

Handeling

② Regenpijp schilderen

Schilderen van een kunststof buis. Hierbij volg je de onderstaande stappen:

- reinigen;
- schuren met Scotch Brite/schuurpapier;
- schilderen met een acrylaatprimer;
- primerlaag uur laten drogen;
- schuren met Scotch Brite/schuurpapier;
- afschilderen met een acrylaatflak met behulp van een kwast.

Toelichting:

Deze opdracht moet je combineren met een andere opdracht in verband met de drogingstijden.

Bij de beoordeling wordt onder andere gelet op:

- voorbehandelingen;
- gebruik materialen en gereedschappen;
- veilig werken;
- eindresultaat.

Handeling

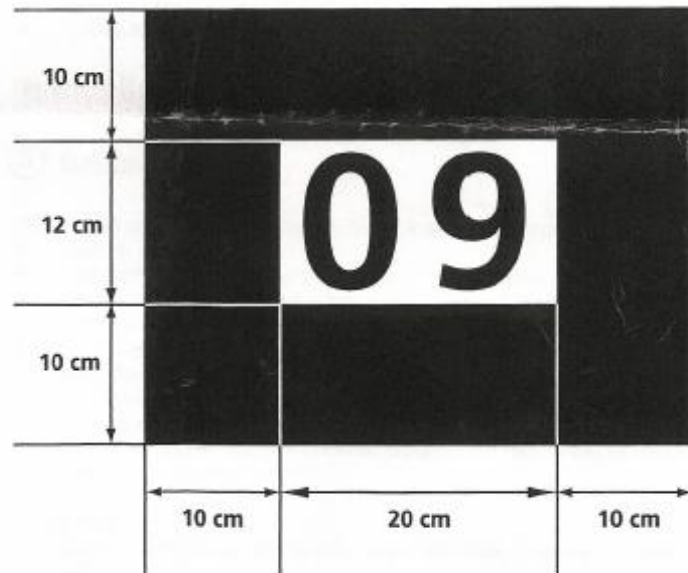
③ een kader schilderen en een nummer tamponeren

Schilderen van jouw examennummer op de muur. Heb je bijvoorbeeld examennummer 1, dan tamponeer je dus 01 en bij examennummer 2, 02 op de wand. Volg bij het uitvoeren van deze opdracht de onderstaande stappen:

- schilder het kader volgens de afbeelding, gebruik hierbij afplakband,
- laat het kader drogen;
- verdeel de cijfersjablonen netjes in het vak,
- tamponeer de cijfersjablonen met de primer van de dakgoot in;
- verwijder de cijfersjablonen.

Bij de beoordeling wordt onder andere gelet op:

- strakheid, egaalheid en dekking;
- de plaatsbepaling;
- gebruik materialen en gereedschappen;
- veilig werken;
- eindresultaat.

Handeling

④ Vorbereiding glasplaatsen

Ruitje in deur met glaspennen plaatsen. Hierbij volg je de onderstaande stappen:

- eerst verwijder je één van de vier ruitjes;
- maak het ruitje schoon;
- maak de sponning schoon;
- meet hoe groot het ruitje moet zijn om in de deur te passen;
- breng celband aan in de sponning;
- plaats de steunblokken in de sponning volgens de norm;
- plaats het ruitje in de deuren zet het ruitje vast met glaspennen;
- laat het eindresultaat door de examinerator beoordelen.

Toelichting:

Al het materiaal dat je voor deze opdracht nodig hebt ligt klaar.

Bij de beoordeling wordt onder andere gelet op:

- voorbereiden;
- gebruik materialen en gereedschappen;
- veilig werken;
- eindresultaat.

Handeling

⑤ Dakgoot schilderen

De dakgoot schilderen. Hierbij volg je de onderstaande stappen:

- maak de daktrim schoon;
- schuur de dakgoot met behulp van een schuurmachine;
- eventuele oneffenheden vul je met plamuur;
- breng grondverf aan met behulp van een lakviltrolletje;
- grondlaag laten drogen;
- grondlaag schuren;
- voor- en zijkanalen van de dakgoot met behulp van een lakviltrolletje in een donkere kleur schilderen;
- binnenkant van de dakgoot (inclusief klossen) met behulp van de kwast in een lichte kleur schilderen.

Toelichting:

De aluminium daklijst mag niet worden afgeplakt, maar moet wel vrijblijven van verf.

De verf die je voor deze opdracht nodig hebt staat klaar.

Deze opdracht moet je combineren met een andere opdracht in verband met de droogtijden.

Bij de beoordeling wordt onder andere gelet op:

- voorbehandelingen;
- gebruik van materialen en gereedschappen;
- veilig werken;
- milieubewust werken;
- eindresultaat.